

Το ανθρώπινο πρόσωπο ως οντολογικό ζήτημα της βιοηθικής και της τεχνολογίας

Ισχυρίζομαι ότι η έννοια του προσώπου οντολογικώς αποτελεί σημαντικό ζήτημα στη σχέση του ανθρώπου με την τεχνολογία και στις υπαρκτές δυνατότητες της Βιοηθικής να παρεμβαίνει ποικιλοτρόπως στο ανθρώπινο γονιδίωμα. Θεωρώ ότι μια ολοκληρωμένη διερεύνηση της οντολογίας του ανθρωπίνου προσώπου συμβάλλει στον αναστοχαστικό εμπλουτισμό της συζήτησης για τα ζητήματα της κοινωνικής ανθρωπολογίας και της βιοηθικής. Υποστηρίζω συνάμα ότι συνδέει δύο φιλοσοφικές παραδόσεις, δηλαδή εκείνη της αρχαιοελληνικής διανόησης και της πατερικής ή εκκλησιαστικής θεολογίας. Αποδέχομαι εκ προοιμίου -σε μια πραγματιστική βάση- την κυριαρχία της τεχνολογίας στον ανθρώπινο πολιτισμό και θεωρώ ότι η αναγνώριση και η παραδοχή της σχεσιακής υπόστασης του ανθρωπίνου προσώπου προσφέρει ένα κρίσιμο κριτήριο για τη συζήτηση της ανθρώπινης σχέσης, της επικοινωνίας και της κοινωνίας καθεαυτήν. Αυτός ο στοχασμός γονιμοποιεί δύο τομείς: α) τη βιοηθική, δηλαδή τη σχέση της τεχνολογίας με την ιατρική, την ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή (ΙΥΑ) αλλά και άλλες παραμέτρους που μπορούν να θεμελιώσουν νέους ορισμούς για τον άνθρωπο, τον βιονικό άνθρωπο ή τον μετάνθρωπο και τη βιοταυτότητα και β) τα ΜΜΕ, τα δίκτυα επικοινωνίας ή/και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ), που αλλοιώνουν τις δυναμικές μιας ζωντανής διαπροσωπικής σχέσης. Στην ομιλία μου θα αναφερθώ στην περί το ανθρώπινο πρόσωπο συζήτηση από τον Μάξιμο τον Ομολογητή (590-662) στον Κάλλιστο Γουέαρ (1934-) και στον Ιωάννη Ζησιούλα (1931-), δηλαδή στο ότι το πρόσωπο μπορεί να γίνει κατανοητό μόνο εάν τίθεται εν σχέσει προς κάποιον άλλον και ουδέποτε εξετάζεται σε συνθήκες σολιψισμού. Εν συνεχεία θα συνδέσω τη συζήτηση με τα θέματα της τεχνολογίας και της βιοηθικής, τα οποία προτίθεμαι να εξετάσω ως ζητήματα μιας πραγματικότητας που οντολογικώς και εξελικτικώς αλλοιώνουν τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά.

Κώστας Θεολόγου